

UCHWAŁA
Rady Ławniczej Sądu Najwyższego II kadencji
nr 15/2024
z dnia 7 lutego 2024 r.
w sprawie wyrażenia opinii do wniosku o odwołanie ławniczki Sądu Najwyższego,
p. Moniki Anny Szafraniec

Rada Ławnicza Sądu Najwyższego II kadencji opiniuje negatywnie wniosek I prezes Sądu Najwyższego, p. dr hab. Małgorzaty Manowskiej o odwołanie ławniczki Sądu Najwyższego, p. Moniki Szafraniec z dn. 28 grudnia 2023 r. (sygn. PP I-0131-1060/23, pismo do przewodniczącego Rady Ławniczej datowane 11 stycznia 2024 r., doręczone na skrzynkę przew. Rady Ławniczej 21 stycznia 2024 r.). Rada Ławnicza, zapoznawszy się z wnioskiem oraz wysłuchawszy wyjaśnień p. Moniki Anny Szafraniec, stwierdza, co następuje:

1. Zarzut stawiany ławniczkę polega na rzekomym niewykonywaniu obowiązków ławnika. Tymczasem ławniczka, zarówno w związku z procedurą wyboru przez Senat RP, jak i późniejszej działalności niejednokrotnie dawała wyraz szczerzej woli rzetelnego wykonywania obowiązków ławniczych. Brała też gorliwie i z merytorycznym zaangażowaniem udział w działaniach Rady Ławniczej SN II kadencji, której członkinią wybrało ją środowisko ławnicze SN. Oczekiwała natomiast zapewnienia w Sądzie Najwyższym standardów wykonywania obowiązków ławniczych zgodnego z Konstytucją RP i właśnie z tego względu odmawiała uczestniczenia w czynnościach z udziałem sędziów SN powołanych z udziałem Krajowej Rady Sądownictwa (dalej: KRS) w jej obecnym kształcie ustawowym, a więc biorących udział w konkursie przed KRS po 17 stycznia 2018 r. (dalej: tzw. neo-sędziów), w izbach, których legalność w sposób uzasadniony kwestionowano.

2. Należy podkreślić, że ławniczka postępowała w sposób prawidłowy, nie chcąc przyczynić się do łamania prawa, w tym Konstytucji RP, zaś przyjęty przez nią sposób działania podzielany był przez większość ławników SN II kadencji, a następnie sugerowany na podstawie opinii prawnych i orzecznictwa przez Radę Ławniczą II kadencji.

3. Należy w tym miejscu przypomnieć, że ławnicy SN II kadencji, powołani uchwałą Senatu RP 6 października 2022 r. nie zostali (z wyjątkiem 4 osób) zgodnie z prawem zaprzysiężeni przez I prezes SN w terminie zgodnym z Ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym. Przeciwnie, I prezes Sądu Najwyższego skierowała w dniu 4 stycznia 2023 r. pismo do marszałka Senatu RP, zarzucając ławnikom-elektom, że nie dają oni rękojmi nieskazitelnego charakteru, zaś ich udział w postępowaniach może narazić sąd na zarzut braku bezstronności. W działaniach tych I prezes SN usiłowała skłonić Senat RP do zmiany podjętego wyboru, roszcząc sobie prawo do pozaustawowej, dodatkowej weryfikacji ławników-elektów. Dopiero zdezawuowanie tych prób przez Senat RP oraz solidarna, zgodna postawa wszystkich 26 ławników, od których I prezes SN nie odebrała wbrew ww. ustawie ślubowania, doprowadziła do stopniowego zaprzysiężania ławników. Proces ten trwał do 15 czerwca 2023 r., odbywał się w kilku turach według bliżej nieznanymi i arbitralnymi kryteriami. Do tego czasu stopniowo zaprzysiężani ławnicy SN II kadencji (wyjąwszy 4 zaprzysiężone pod koniec 2022 r. osoby) odmawiali zgodnie uczestniczenia w czynnościach orzeczniczych lub prosili o niewyznaczanie ich do składów orzeczniczych do czasu zaprzysiężenia wszystkich trzydziściorga ławników SN. Uznawali zasadnie, że wyznaczenie ławników do składów orzekających w konkretnych sprawach przez przewodniczących Izb

w Sądzie Najwyższym musi odbywać się z listy obejmującej wszystkich ławników, przedstawionej I Prezesowi Sądu Najwyższego przez marszałka Senatu. Ustalenie listy ławników przy zastosowaniu nieformalnych kryteriów mogło być bowiem postrzegane przez strony jako forma wpływania na ukształtowanie składu sądu w sprawach rozpoznawanych przez SN. W związku z tym każdy skład orzekający z udziałem ławnika wybranego z okrojonej i arbitralnie dobranej listy mógł zostać podważony jako selektywny i odczytany jako dokonany pod niezgodną z prawem presją i nienależyty w rozumieniu prawa, wreszcie niespełniający wymogów zapewnienia stronom prawa do niezawisłego i właściwego sądu. Nadto, w związku z art. 70 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym oraz § 3.1 rozporządzenia Prezydenta RP z dnia 14 lipca 2022 r. w sprawie sposobu wyboru, składu, struktury organizacyjnej, trybu działania oraz szczegółowych zadań Rady Ławniczej Sądu Najwyższego wybór Rady Ławniczej, obligatoryjnego organu samorządności ławników w SN, możliwy był dopiero wtedy, gdy ślubowanie zostanie odebrane przez I prezesa SN od wszystkich ławników SN; ławnicy słusznie oczekiwali możliwości respektowania ich uprawnień i potrzebnej w ich roli publicznej samorządności ławniczej.

Jednocześnie w tym czasie, w swoich wspólnych formalnych oświadczeniach, składanych 12 stycznia 2023 r., 7 lutego 2023 r. oraz 16 marca 2023 r. ławnicy SN stwierdzali gotowość podjęcia prawidłowych czynności orzeczniczych w warunkach demokratycznego państwa prawnego, cyt.: *Jesteśmy gotowi podjąć obowiązki ławnicze i wykonywać je w sposób respektujący zasady polskiej Konstytucji i demokratycznego państwa prawnego. Podkreślamy, że jedynie takie działanie I prezesa Sądu Najwyższego, które doprowadzi niezwłocznie do zaprzysiężenia wszystkich 30 ławników, będzie zgodne z obowiązującym prawem (7 lutego 2023 r.); Niezmiennie i solidarnie podtrzymujemy gotowość podjęcia obowiązków ławniczych i wykonywania ich w sposób respektujący zasady polskiej Konstytucji i demokratycznego państwa prawnego (16 marca 2023 r.)*. Deklaracje te Rada Ławnicza uznaje z perspektywy czasu za i jednomyślne, i szczere.

Dopełnienie procesu odbierania ślubowań od ławników-elektów w dn. 15 czerwca 2023 r. umożliwiło wybór i ukonstytuowanie Rady Ławniczej SN II kadencji. Rada na swoim inauguracyjnym posiedzeniu tego samego dnia przyjęła uchwałę 2/2023 z dnia 15 czerwca 2023 r. w sprawie zaleceń odnośnie do orzekania ławników Sądu Najwyższego. W uchwale tej Rada Ławnicza, w związku z powszechnymi, uzasadnionymi i wynikającymi z orzecznictwa krajowego i międzynarodowego wątpliwościami odnośnie do statusu sędziów Sądu Najwyższego powołanych przez Prezydenta RP na wniosek sformowanej niezgodnie z konstytucją Krajowej Rady Sądownictwa, a także odnośnie do statusu prawnego Izby Odpowiedzialności Zawodowej SN oraz Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych SN, przyjmując do wiadomości dotychczasowe oświadczenia, wspólnie podpisane przez 26 ławników nowej kadencji, opierając się na wiążących ławników słowach złożonego ślubowania, solennie zobowiązujących się *stać na straży prawa i praworządności, obowiązki ławnika wypełniać sumiennie, orzekać zgodnie z przepisami prawa i zasadami słuszności, bezstronnie według (...) sumienia, dochować tajemnicy prawnie chronionej, a w postępowaniu kierować się zasadami godności i uczciwości*, 1. zaleciła ławnikom SN wzięcie udziału we wszystkich czynnościach administracyjnych oraz obowiązkowych szkoleniach potrzebnych dla należytego wykonywania obowiązków ławniczych; 2. zapowiedziała niezwłoczne skierowanie prośby o wykonanie ekspertyzy prawnej *pro publico bono* przez znawców prawa konstytucyjnego odnośnie do ww. wątpliwości prawnych, wreszcie 3. zaleciła ławnikom SN powstrzymanie się od udziału w orzekaniu obu ww. izb Sądu Najwyższego, w tym zwłaszcza z udziałem sędziów powołanych niezgodnie z Konstytucją RP, do otrzymania ww. ekspertyzy, tj. co najmniej w ciągu dwóch miesięcy od dnia przyjęcia uchwały, z 4. zapowiedzią sformułowania dalszych wskazań i zaleceń dla ogółu ławników niezwłocznie po otrzymaniu ww. ekspertyzy. Należy podkreślić, że wszyscy ławnicy, wobec których sformułowano dn. 19 grudnia 2023 r. wnioski o odwołanie pod zarzutem niewykonywania obowiązków

ławniczych zastosowali się wobec zaleceń Rady, poddali czynnościom administracyjnym oraz szkoleniom, a jednocześnie powstrzymywali od orzekania.

W nieco tylko przedłużonym terminie, niewynikającym z zawinionej zwłoki, Rada Ławnicza SN otrzymała dwie ekspertyzy, z których pierwszą sporządził prof. dr hab. Wojciech Sadurski (Uniwersytet w Sydney oraz UW), zaś drugą dr hab. Agnieszka Bień-Kacała, prof. USz przy współpracy z dr hab. Michałem Balcerzakiem, prof. USz, dr hab. Anną Kosińską, prof. USz, dr Ewą Milczarek (USz) i dr. Przemysławem Mijalem (USz), przy czym treść tej ekspertyzy wsparli również: prof. dr hab. Jacek Barcik, prof. dr hab. Jan Barcz, dr hab. Jerzy Ciapała, prof. USz, dr hab. Anna Chorążewska, prof. UŚ, dr hab. Aleksander Cieśliński, prof. UW, dr Aleksandra Dębowska, dr hab. Anna Frankiewicz-Bodynek, prof. UO, prof. dr hab. Bogusława Gnela, prof. dr hab. Robert Grzeszczak, dr Monika Haczkowska, dr hab. Lech Jamróż, prof. dr hab. Piotr Kardas, prof. dr hab. Zbigniew Kmiecik, dr hab. Jerzy Kranz, prof. dr hab. Maria Kruk-Jarosz, dr Marcin Krzemiński, dr hab. Zbigniew Kwaśniewski, prof. UMK, prof. dr hab. Ewa Łętowska, dr hab. Ryszard Piotrowski, prof. UW, dr hab. Ewa Popławska, prof. INP PAN, prof. dr hab. Michał Romanowski, dr Antoni Rost, p. sędzia Stanisław Rymar, prof. dr hab. Irena Rzeplińska, prof. dr hab. Krzysztof Skotnicki, prof. dr hab. Krystyna Szczepanowska-Kozłowska, prof. dr hab. Piotr Tuleja, dr hab. Jakub Urbanik, prof. UW, dr hab. Karolina Wierczyńska, prof. INP PAN, dr hab. Grzegorz Wierczyński, prof. UG, prof. dr hab. Roman Wieruszewski, dr Daniel Wojtczak, prof. dr hab. Anna Wyrozumka, prof. dr hab. Mirosław Wyrzykowski, dr Michał Ziółkowski. Na podstawie ww. ekspertyz Rada Ławnicza SN uchwaliła i podała ławnikom SN uchwałę nr 3/2023 z dnia 12 października 2023 r. w sprawie dalszych zaleceń odnośnie do orzekania ławników Sądu Najwyższego.

Dalsze po 12 października 2023 r. powstrzymywanie się od orzekania przez ławników inkryminowanych we wnioskach z dn. 19 grudnia 2023 r. pozostawało w ścisłym związku z zaleceniami wyrażonymi w uchwale, na podstawie niezawisłej, dobrowolnej a jednocześnie słusznej oceny treści tej uchwały przez wszystkich ławników.

W uchwale 3/2023 uznano m.in., że

1. Obie ekspertyzy jednobrzmiąco uzasadniają i potwierdzają wątpliwości prawne ławników SN odnośnie do legalności Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych SN (dalej: IKNiSP SN) oraz Izby Odpowiedzialności Zawodowej SN (dalej: IOZ SN). Wynika z nich niezbicie, że obecny kształt IKNiSP SN narusza art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, art. 47 Karty praw podstawowych UE, art. 19 ust. 1 akapit 2. Traktatu o Unii Europejskiej, art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności; stanowisko to wynika także z orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (dalej: TSUE) i Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (dalej: ETPC). Te same zastrzeżenia prawne odnoszą się do IOZ SN, utworzonej jako bezpośredniej następczyni Izby Dyscyplinarnej SN i obarczonej tożsamymi naruszeniami ww. aktów prawnych. Pomimo skierowania do IOZ SN części sędziów legalnie powołanych, sposób obsadzenia Izby nie gwarantuje bezstronności i niezależności odbywających się przed nią postępowań.

2. Obie ekspertyzy potwierdzają jednobrzmiąco wątpliwości prawne ławników SN odnośnie do statusu sędziów SN powołanych z udziałem Krajowej Rady Sądownictwa (dalej: KRS) w jej obecnym kształcie ustawowym, a więc biorących udział w konkursie przed KRS po 17 stycznia 2018 r. (dalej: tzw. neo-sędziów). O nieusuwalnej wadliwości statusu tzw. neo-sędziów stanowi w głównej mierze fakt powołania z udziałem obecnej KRS, która w świetle prawa polskiego, w tym narastającego orzecznictwa, jest organem niekonstytucyjnym, pozbawionym przymiotów niezbędnych dla pełnienia swej konstytucyjnej roli. Podzielając w pełni przedstawioną w ekspertyzach argumentację, Rada Ławnicza podnosi przede wszystkim, że prawidłowe rozumienie i ugruntowana interpretacja art. 187 ust. 1 pkt. 1), 2)

i 3) w związku z art. 173 Konstytucji RP wykluczają i czynią niekonstytucyjnym rozwiązanie ustawowe odnoszące się do składu obecnej KRS i sposobu jej powołania. Nadto, w świetle uzyskanej opinii znawców prawa i w ślad za utartym poglądem jurysprudencji polskiej, należy uznać, że w obecnym stanie prawa polskiego powołanie sędziego przez prezydenta RP w żaden sposób nie uzdrawia i nie likwiduje nieusuwalnych wad prawnych procedury nominacyjnej. Z tego względu uczestnictwo w orzekaniu z ww. tzw. neo-sędziami byłoby łamaniem prawa przez współorzekającego ławnika SN.

3. Wyżej wskazane poważne wady prawne statusu obu Izb oraz statusu tzw. neo-sędziów rzutują na wszystkie orzeczenia wydane w Izbach, w tym zwłaszcza z udziałem tzw. neo-sędziów. Z uwagi na całościowe obsadzenie IKNiSP SN przez tę grupę sędziów całokształt orzecznictwa tej Izby jest podważalny, zaś odnośnie do IOZ SN problem ten dotyczy w szczególności orzeczeń wydanych przez składy orzekające z udziałem co najmniej jednego sędziego należącego do tej grupy. Ławnicy SN muszą mieć baczenie na fakt, że każde orzeczenie podjęte z udziałem tzw. neo-sędziów, a więc w nienależytym składzie orzekającym, jest prawnie podważalne, skoro na gruncie procedury karnej zachodzi w tym wypadku bezwzględna przyczyna odwoławcza, zaś w procedurze cywilnej przyczyna nieważności postępowania. W konsekwencji orzeczenia takie dają jedynie złudzenie pewności rozstrzygnięcia prawnego, jako że nieprawidłowy, nienależyty skład jest naruszeniem prawa stron do sądu sprawiedliwego, niezależnego i niezawisłego, zaś legalność orzeczeń zapadłych z udziałem wadliwie powołanych tzw. neo-sędziów może być kwestionowana indywidualnie w oparciu o dostępne środki w procedurach krajowych i międzynarodowych, a co więcej rodzić odpowiedzialność odszkodowawczą państwa za naruszenie prawa krajowego, unijnego i międzynarodowego. W opinii Rady Ławniczej SN nie odgrywa w kontekście ww. problemu żadnego znaczenia dotychczasowa rzeczywista częstotliwość faktycznego podważania przez strony zapadłych orzeczeń.

4. Stan taki został dobrze ustalony w orzecznictwie, które jest podstawą obu ekspertyz oraz rozumowania Rady Ławniczej SN. Najobszerniej zagadnienie to ujęto w Uchwale Składu Połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych SN z dnia 23 stycznia 2020, sygn. BSA I-4110-1/20. Rada Ławnicza w pełni przychyliła się do argumentacji dezawuuującej rzekome uchylene ww. Uchwały przez tzw. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 20 kwietnia 2020, sygn. U 2/20 stwierdzający jej rzekomą niezgodność z Konstytucją RP, w czym opiera się także na Postanowieniu SN z 13 kwietnia 2023 r. w sprawie sygn. III CB 6/23, w którym udokumentowano obszernie i z odesłaniem jednoznaczne zdanie prawidłowego orzecznictwa i literatury przedmiotu na temat ww. ekscesu orzeczniczego TK.

Nadto, Rada Ławnicza szczególnie uważnie zapoznała się z uchwałą Izby Karnej SN z 2 czerwca 2022 r., sygn. I KZP 2/22, w świetle której wadliwość powołania dotyczy wszystkich sędziów SN powołanych w powyższych warunkach, a żaden sędzia SN, który uzyskał nominację w następstwie brania udziału w konkursie przed KRS po 17 stycznia 2018 r., nie spełnia standardu bezstronności i każdorazowo sąd z jego udziałem jest nienależycie obsadzony w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 Kodeksu postępowania karnego. Jest to rozwinięcie ww. uchwały trzech połączonych Izb SN, odnoszącej tę okoliczność prawną także do art. 379 pkt 4 Kodeksu postępowania cywilnego. Z punktu widzenia obu ekspertyz, a także rozumowania Rady Ławniczej, szczególne znaczenie odgrywają również wyroki Wielkiej Izby TSUE, m.in.: z 19 listopada 2019 r. w sprawach połączonych C-585/18, C-624/18 i C-625/18 A.K. i inni; z 2 marca 2021 r. w sprawie C-824/18 A.B. i inni; z 15 lipca 2021 r. w sprawie C-791/19 Komisja przeciwko Polsce; z 6 października 2021 r. w sprawie C-487/19 W.Ż.; z 5 czerwca 2023 r., w sprawie C-204/21 Komisja przeciwko Polsce, a także wyroki ETPC, m.in.: z 22 lipca 2021 r. w sprawie Reczkowicz przeciwko Polsce (skarga nr 43447/19);

z 8 listopada 2021 r. w sprawie Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce (skargi nr 49868/19 i 57511/19); z 3 lutego 2022 r. w sprawie Advance Pharma przeciwko Polsce (skarga nr 1469/20); z 15 marca 2022 r. w sprawie Grzęda przeciwko Polsce (skarga nr 43572/18), itp.

5. Skoro ławnicy SN są w zakresie orzekania niezawiśli i podlegają tylko Konstytucji RP oraz ustawom, mają obowiązek stania na straży prawa i praworządności oraz orzekania zgodnie z przepisami prawa i zasadami słuszności, zakłada się również, że wobec sprzeczności norm prawnych wyrażonych w przepisach ustawy z Konstytucją RP, naczelnym źródłem prawa winna być dla ławników SN, podobnie jak dla sędziów zawodowych SN, Konstytucja RP. Ławnicy SN mają prawo domagać się całkowicie legalnych warunków pełnienia misji publicznej, którą godzili się podjąć. Mają prawo oczekiwać spełnienia w pełni warunków orzekania w zgodności z Konstytucją RP, w tym z zasadą demokratycznego państwa prawa, jak również domagać się dochowania konstytucyjnego standardu wymierzania sprawiedliwości przez sąd, w składzie którego mają zasiadać. Dotyczy to zwłaszcza konstytucyjnych warunków niezawisłości sędziów (art. 178 ust. 1 Konstytucji RP) oraz warunków niezależności sądów (art. 173 Konstytucji RP).

Zgoda ławników SN na kandydowanie i poddanie się przez nich ustawowej procedurze wyboru przez Senat RP nie może być odczytywana jako zgoda na podejmowanie czynności orzeczniczych w warunkach urągających demokratycznemu państwu prawa. Bezprawne jest z kolei nakazywanie ławnikom SN postępowania związanego z działalnością orzeczniczą i wymiarem sprawiedliwości naruszającego ten obowiązek. Nie znajduje również usprawiedliwienia tworzenie i forsowanie takich rozwiązań, które umożliwiają zewnętrzną presję na ławników SN przy braku zachowania należytych gwarancji niezawisłości, co stwierdzono już m.in. w wyroku ETPC z 21 lipca 2009 r. w sprawie Luka przeciwko Rumunii (skarga nr 34197/02).

6. Wziąwszy powyższe pod uwagę, Rada Ławnicza SN rekomenduje ławnikom SN następujące uprawnione postawy w stosunku do orzekania w obecnym kształcie IKNiSP SN oraz IOZ SN:

A. całkowite powstrzymanie się od zasiadania w składach orzekających obu ww. Izb SN do czasu usunięcia wad prawnych w zakresie statusu Izb SN oraz wyeliminowania kategorii tzw. neo-sędziów z Izb SN, w których ławnicy orzekają;

B. powstrzymanie się od zasiadania w składach orzekających obu ww. Izb SN do czasu usunięcia wad prawnych statusu Izb SN oraz wyeliminowania kategorii tzw. neo-sędziów z Izb SN, w których ławnicy orzekają – z wyjątkiem składów orzekających IOZ SN, w których zasiadają sędziowie powołani z udziałem KRS uformowanej zgodnie z Konstytucją RP, a więc biorący udział w konkursie przed KRS przed 17 stycznia 2018 r. (są to SSN: Paweł Grzegorzczak, Zbigniew Korzeniowski, Wiesław Koziół, Barbara Skoczowska, Krzysztof Staryk);

C. warunkowe zasiadanie w składach orzekających w obu ww. Izbach SN, z koniecznością każdorazowego złożenia: 1. wniosku o wyłączenie wadliwie powołanego sędziego (tzw. neo-sędziego), następnie w razie jego nieuwzględnienia 2. wniosku o wyłączenie ławnika, a następnie, o ile i ten wniosek nie zostałby uwzględniony, 3. zdania odrębnego do orzeczenia w związku z nienależytym składem orzekającym, nawet wówczas, gdy co do meritum rozpoznawanej sprawy ławnik zgadza się z resztą składu orzekającego (zob. pkt 8 poniżej).

Należy przy tym podnieść, że tylko postawę z pkt. A. można uznać za najpełniej zgodną z Konstytucją RP i zasadą praworządności.

Z kolei orzekanie w jakimkolwiek składzie orzekającym obu Izb z udziałem choćby jednego tzw. neo-sędziego, bez spełnienia przez ławnika w wariantcie minimalnym warunków podanych w punkcie C., Rada Ławnicza SN uznaje za rażące sprzeniewierzenie się Konstytucji RP i złamanie złożonego ślubowania. Ławnicy SN zechcą wziąć pod uwagę, że jest to także dalsze legitymizowanie bezprawia i utrwalanie modus operandi SN niezgodnego ze standardami prawa. Ławnicy SN muszą również zważyć na to, że przyjęcie wariantu z pkt. C. może przyczynić się do dalszej legitymizacji tzw. neo-sędziów i zwiększenia liczby orzeczeń obarczonych istotną wadą prawną a w praktyce niepodważonych.

7. Niezależnie od przyjętego wariantu postępowania, zachodzi konieczność podjęcia przez ławnika SN konsekwentnej i trwałej decyzji w odniesieniu do wyboru jednego z trzech wariantów postępowania. W szczególności na decyzję ławnika SN nie może mieć wpływu subiektywna ocena charakteru, ważności czy skutków społecznych jednostkowej, indywidualnej sprawy rozpatrywanej przez IKNiSP SN lub IOZ SN. Każdy ławnik SN musi przyjąć jeden wariant na resztę kadencji i zachować nieugiętość w dotrzymaniu powziętej decyzji, dopóki nie zmieni się regulacja ustawowa kształtująca ustrój i organizację obu Izb SN, a tzw. neo-sędziów nie zastąpią sędziowie powołani w pełni zgodnie z Konstytucją RP.

W uchwale wskazano również, że odmowę orzekania oraz działania opisane wyżej w pkt. 6 należy podejmować z osobna w każdej ze spraw, do której ławnik SN zostanie wyznaczony, nie zaś generalnie, bez dochowania procedur cząstkowych. Dokładnie opisano właściwy sposób praworządnego postępowania dla każdego z trzech wariantów.

Należy podkreślić, że ŁSN p. Monika Anna Szafraniec, podobnie jak pozostali ławnicy, postępowała zgodnie ze wszystkimi ww. wskazaniem. Nie można zatem wyprowadzić wobec takich zachowań ławników zarzutu niewykonywania obowiązków, choćby nawet z perspektywy sekretariatów ww. izb czy też poszczególnych tzw. neo-sędziów praworządne i formalnie sygnalizowane działania ławników SN powodowały nieusprawiedliwione nieobecności.

4. Podnoszone we wniosku przez I prezesa SN okoliczności z naddatkiem wyjaśnia i dezaktywuje wyżej zacytowany obszerny passus uchwały 3/2023 Rady Ławniczej SN, wobec czego nie wymagają one dodatkowego wyjaśnienia. Rada Ławnicza SN w całości podtrzymuje swój pogląd, wówczas wyrażony i obszernie wyjaśniony. Nadto, przedstawione we wniosku I prezesa SN z dn. 19 grudnia 2023 r. definicje prawne i opinie doktryny nt. niewykonywania obowiązków ławniczych, sformułowane w literaturze i orzecznictwie przed 2015 r. dla regularnie działających sądów niższych instancji, nie dają się w ogóle zastosować dla obecnego kryzysu praworządności w Sądzie Najwyższym. Rada Ławnicza SN z całą mocą podkreśla ponownie, że ławnicy SN, kierujący się poczuciem praworządności, nie mogą ponosić i nie ponoszą odpowiedzialności za utrudnienie stronom dostępu do sprawiedliwego, niezawisłego i należytego sądu. Odpowiedzialność taka nie może być na nich składana ani przez osoby, które zdecydowały się przystąpić do procedury nominacyjnej przed wyłonioną niezgodnie z Konstytucją RP KRS i zostały tzw. neo-sędziami, ani przez przedstawicieli władzy wykonawczej RP, ani przez kogokolwiek innego. Wyłączna odpowiedzialność spada w tej sprawie na większość parlamentarną oraz na prezydenta RP. Jakiegokolwiek formy wywierania nacisku na ławników SN przez sędziów przewodniczących składom orzekającym są niedopuszczalne.

Nadto, odmowa uczestniczenia w nienależnym składzie orzekającym i w ukształtowanej w sposób budzący wątpliwości prawne Izbie SN nie może być poczytywana za niedopełnienie obowiązków lub odmowę sprawowania wymiaru sprawiedliwości, jako że obowiązkiem

ławnika jest dbałość o całkowitą legalność i zgodność z *Konstytucją RP* procedur, w których uczestniczy, z czego wynika prawo do powstrzymania się od udziału w czynnościach bezprawnych lub obarczonych wadą prawną, niegwarantujących rzeczywistego prawa do sądu itp. Delikt odmowy sprawowania wymiaru sprawiedliwości w jego dzisiejszym ujęciu prawnym z dużymi tylko wątpliwościami może być uznany za odnoszący się do ławników SN. Przede wszystkim zaś działalność orzecznicza tzw. neo-sędziów w obu izbach SN o wątpliwym statusie legalności nie jest praworządnym sprawowaniem wymiaru sprawiedliwości, o ile jest nim w ogóle.

5. We wniosku zawarta jest jednocześnie sugestia I prezes SN, jakoby postępowanie inkryminowanych ławników wzięło ich w konflikt polityczny i skutkowało deprecjonowaniem udziału obywateli w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości w polskim systemie prawa. Sugestię tę, przepojoną hipokryzją i głęboko niesprawiedliwą wobec ławników, w tym ŁSN p. Moniki Anny Szafraniec, Rada Ławnicza zdecydowanie odrzuca. Jest bowiem wręcz przeciwnie – o ile ławnicy poprzedniej kadencji w większości pozostawali ślepi i głusi na narastające orzecznictwo i alarmistyczne wypowiedzi doktryny i jurysprudencji, a więc bezrefleksyjnie orzekali z tzw. neo-sędziami, o tyle postawa ławników II kadencji, w tym inkryminowanej ławniczki, dowodzi dojrzałości, troski o państwo i prawo, samodzielności intelektualnej i gotowości do poświęceń w imię zabezpieczenia ogółowi obywateli prawa do sprawiedliwego sądu o należytym składzie i niepodważalnych atrybutach.

6. I prezes SN słusznie zauważa wadę obecnej ustawy o Sądzie Najwyższym, w której brakuje miarkowania odpowiedzialności. Efektem ubocznym są drakońskie konsekwencje, tj. ostateczne odwołanie z funkcji niezależnie od skali przewinienia. Istotą sprawy jest jednak fakt, że w odniesieniu do przedłożonego wniosku nie może być, zdaniem Rady Ławniczej, w ogóle mowy o przewinieniu.

7. Oceniając przedkładany wniosek, Rada nie zamierza abstrahować od kontekstu jego złożenia. Począwszy od wskazania ławników-elektów II kadencji przez Senat RP kierownictwo Sądu Najwyższego piętnowało, a w określonym momencie kwestionowało podjęty wybór, w tym także na zasadzie odpowiedzialności zbiorowej i poprzez bliżej niesprecyzowane zarzuty. Po zaprzysiężeniu nie doszło do jakiegokolwiek formy dialogu, czy wspólnej próby budowania ram prawnych, naprawiających istniejące, wyżej wykazane mankamenty ustrojowe Sądu Najwyższego, do próby powrotu do praworządności. Praworządni ławnicy SN nie mają w istocie żadnej innej drogi, zaś za odważny wybór drogi protestu wobec łamania konstytucji nie mogą być szykanowani czy też karani. Rada uznaje więc złożenie przez I prezes SN opiniowanego tu wniosku za politycznie motywowane i mające petryfikować antyład konstytucyjny; jest elementem przymuszania ławników do uległości i doprowadzenia w rezultacie do dalszego mnożenia dorobku orzeczniczego obu kwestionowanych izb, dalszego legitymizowania i ww. izb, i tzw. neo-sędziów. Jest to jednocześnie w oczach Rady Ławniczej SN kontynuacja jednej i tej samej wymierzonej w ławników SN II kadencji polityki kierownictwa Sądu Najwyższego, w tym zwłaszcza I prezes SN, trwającej od początku stycznia 2023 r. Kontekst taki ma w rozumieniu Rady charakter polityczny, a zatem całkowicie odbiera wnioskowi walor bezstronności.

8. Niniejszą uchwałą Rada przyjmuje w związku z ewentualnym podjęciem przez Senat RP procedury rozpatrzenia wniosku I prezes SN o odwołanie ławnika SN, w trybie przewidzianym w art. 65 pkt 2) w związku z art. 71 Ustawy z dn. 8 grudnia 2017 r. o *Sądzie Najwyższym* oraz z art. 166 § 2a Ustawy z dn. 27 lipca 2001 r. *Prawo o ustroju sądów powszechnych*, a także w § 10 pkt 5 Rozporządzenia Prezydenta RP z dnia 14 lipca 2022 r. w sprawie sposobu wyboru, składu, struktury organizacyjnej, trybu działania oraz szczegółowych zadań Rady Ławniczej Sądu Najwyższego.

Uchwała została podjęta jednogłośnie, w obecności siedmiorga członków Rady Ławniczej SN.

za Radę Ławniczą SN

(-)

*dr Andrzej Kompa
przewodniczący RŁ SN*

W głosowaniu uczestniczyli:

ŁSN Stanisław Adamski

ŁSN Małgorzata Figa-Tomińska

ŁSN dr Andrzej Kompa – przew. RŁ SN

ŁSN Joanna Lasko – wiceprzew. RŁ SN

ŁSN Sława Rafalak

ŁSN Przemysław Wiszniewski

W głosowaniu nie uczestniczyła:

ŁSN Monika Szafraniec